

Entrevista a Joaquim Nadal, batlle de Girona

“No tinc una oposició seriosa”

Joaquim Nadal, president de la Federació de Municipis de Catalunya, gestiona la ciutat més rica i més presumida de Catalunya. Des de l'alcaldia de Girona, projecta una imatge pública que el converteix, dins el PSC, en portaveu del catalanisme socialdemòcrata.

Treu el cap a la sala d'espera. “En tinc per dos minuts”, ens diu. Els aprofita per penjar-se al telèfon amb el delegat del Govern i divagar sobre les incidències dels últims dies: el regal, tan simpàtic, de Solans a la consellera de Governació, un llibre sobre Calatayud, vila natal de Maria Eugènia Cuenca; comenten la premsa local i enllesteixen. El batlle de Girona, Joaquim Nadal i Farreras, aquari, del 31 de gener de 1948, casat i amb dos fills, obre la porta massissa del despatx. Ens rep, ben bé, a casa seva. Dubta que l'oposició li prengui la cadira perquè dubta, fins i tot, que n'hi hagi, d'oposició.

—A l'Ajuntament de Girona hi ha una oposició molt aigualida, molt poc seriosa, molt poc constant, molt poc integrada en els problemes de la ciutat. Fa l'efecte que estan a l'oposició assumint la fatalitat.

—*Diuen que als plens parla gairebé sol.*

—No. Els plens són normalment bastant rics. Jo acostumo a tancar els debats i l'oposició intervé, normalment, en temes menors. El que és preocupant és que passen molt per sobre els temes grossos i, en canvi, ens podem passar una hora discutint sobre un abocador a la cantonada de la casa d'un regidor.

—*Això molesta?*

—A mi, no em molesta. La qüestió és que els regidors de l'oposició volen centrar tant el focus de la càmera (*assenyala la fotografia que somriu com si res*), tant al detall, que perden de vista el marc general de la ciutat.

—*L'entrada d'ERC ha canviat res?*

—L'entrada d'ERC amb un sol regidor ha produït una situació peculiar: com que només és un, parla sempre ell fins a l'extrem, entrant en un terreny de broma, d'emprar el nós majestàtic, “el grup municipal d'ERC opina que...”, però almenys el regidor d'ERC és molt més aplicat.

—*S'arriba a imaginar l'ex-senador Ferrer i Gironès com a substitut o com a rival?*

—No hi he pensat, i no crec que calgui pensar-hi en termes de rivalitat. Ferrer aportaria a la gestió municipal coses bones i coses no tan bones. De bones, aportaria la minuciositat, l'escrupolositat, el detallisme i, en canvi, segurament que hi aportaria, de no tan bo, l'actitud obsessiva que el caracteritza.

—*A quina obsessió es refereix?*

—Més que res, el perfil d'en Francesc Ferrer, el trobo esbiaixat. Extremadament concentrat en uns temes i extremadament desconcentrat en altres.

—*Massa llengua?*

—Molt centrat sobre la llengua, que em sembla perfecte...

Ha trucat Joan Solana, l'alcalde de Banyoles, independent de luxe, afí al PSC. Nadal diu a la secretària que, si no és molt urgent, ja el trucarà ell mateix després de l'entrevista. El rellotge, i el telèfon, sonen esmoreïts. S'imposa la veu, formalista, de l'alcalde, ensinistrant les paraules en un despatx buit. Sense banderes ni retrats. “Només la cuixa d'una dona”, o l'escultura daurada de Torras Monsó, que reposa, obscena, damunt la taula institucional. Nadal tanca el parèntesi.

—...Quan l'obsessió per la llengua esdevé monotemàtica, altres perfils es tornen molt més boirosos. Ara jo no m'ho plantejo en termes de qui pot fer ombra a qui. No és clar que em torni a presentar. Potser sí, potser no.

—*Depèn només de vostè?*

—Crec que sí.

—*Ha de passar res d'especial?*

—S'ha d'acostar la data de les eleccions. Som a la meitat del mandat. El partit i jo prendrem una decisió a un any de les municipals. Ni abans ni després.

—*Aquest “el partit i jo” també sona a nós majestàtic.*

—El jo és la part que em correspon de decisió personal. El partit proposa i la persona decideix si vol o no vol.

—*Quan esclatarà la revolta dels ajuntaments?*

—La situació econòmica dels ajuntaments és crònica. Com que és crònica, fa l'efecte que està també molt instal·lada, però estem en el pitjor moment de tots. Pitjor que al 1979, pitjor que al 1983, pitjor que al 1987. Cap de les fórmules assajades per resoldre els dèficits dels ajuntaments no ha estat satisfactòria, ni en l'àmbit autonòmic ni en l'àmbit estatal, i aquí sí que sóc molt radical i molt dur amb totes dues instàncies. La Generalitat no ha aportat res de positiu i ha creat elements d'interferència que han afectat greument l'estabilitat dels ajuntaments de Catalunya; cas dels consells comarcals, amb la parlamentarització, en el pitjor sentit de la paraula, de la vida comarcal, creant un nou nivell d'administració sense saber per a què es faria servir. El govern central tampoc no ha donat cap solució.

—*I ara menys que mai.*

—La situació dels ajuntaments és la pitjor de totes en el pitjor moment. Ni l'administració ni l'opinió pública no han fet un reconeixement explícit del canvi revolucionari que han produït les polítiques dels ajuntaments democràtics en la vida de pobles i ciutats...

La secretària, indecisa, torna a entrar al despatx. Ara, al telèfon hi ha Josep M. Sala, el secretari d'organització del PSC. Aquest cop l'ha d'atendre. Es disculpa i s'afanya a sortir del despatx. Temps per a comprovar la fiabilitat del casset. O gairebé. D'una revolada, Nadal torna a asseure's a la cadira giratòria. L'interlocutor, assegut al sofà, queda sotmès —just un pèl— a la mirada, massa distant i massa propera, de l'historiador-alcalde que encarrila la frase allà on l'havia perduda. L'experiència, diríem.

—...Estem en el punt de ruptura. Algú s'haurà d'adonar que no hi hem arribat perquè actuem amb la responsabilitat de no empitjorar la situació, però ens podem trobar abocats a no tenir més remei que fer un pas endavant.

—*La divisió ad infinitum del municipalisme català entre l'ACM i la FMC no fa inviable aquesta lluita?*

—Jo crec que la separació és *ad infinitum*. Convergència ha decidit que l'Associació Catalana de Municipis sigui una agrupació partidista i crec que tots els esforços que ha fet la Federació de Municipis de Catalunya per demostrar el seu pluralisme no han estat reconeguts. Avui, als òrgans de direcció, hi ha el PP, ERC, IC i el PSC en proporcions diverses i hem tingut la prouja de mantenir una actitud prou independent perquè mai ningú no ens pugui acusar de ser corretja de transmissió del partit majoritari que represento jo. Aquí hi ha una vella història pendent que haurem de salvar al seu moment.

—*La figura del diputat-alcalde tampoc no ha afavorit el municipalisme.*

—No ha servit o, com a mínim, no ha servit encara, perquè no s'ha produït mai, al Parlament de Catalunya, una ruptura de la disciplina de partit en benefici de la pertinença a un *lobby* municipal.

—*En cap partit?*

—Cap.

—*Podria arribar a passar, doncs?*

—Ha d'arribar un dia que els ajuntaments, si tenen pes parlamentari suficient, trenquin les dinàmiques partidistes per resoldre els seus propis problemes.

—*Es el que menys suporten els partits: Trencar la disciplina.*

—Doncs, mira, la trenquen els demòcrates nord-americans quan convé, com els conservadors britànics. Si no volen una indisciplina generalitzada, tots els partits haurien de reconèixer el paper que, fins ara, han negat als ajuntaments. I això vol dir no fer-ho amb paraules... Ara tot seran bones paraules, tothom tindrà les fórmules per a resoldre la crisi.

—*Estem en un ball de bones relacions?*

—I de bones intencions. Pujol s'entrevistarà amb el delegat del Govern i dirà "oh, que bé, que amics que som", però, a l'hora de la veritat, els fets i les paraules de l'endemà desmentiran les paraules del dia anterior. La fanfarronada del Pujol l'altre dia a *La Vanguardia*....

—*La defensa de l'economia productiva?*

—Quina credibilitat té un discurs d'un senyor que diu que els últims quatre anys

els socialistes ho han fet molt malament quan, encara no fa un any, en la frontera dels Jocs Olímpics, el suport de Convergència a la política econòmica del PSOE era total? Això són les rates que abandonen el vaixell.

—*No l'abandonen mai del tot.*

—S'han llançat amb un pneumàtic,

“La Universitat de Girona confirma el capgirament definitiu del perfil sociològic de la ciutat.”

però continuen lligats al vaixell.

—*Deixem-ho aquí. Encara li cou la polèmica de la Vall de Sant Daniel?*

—No em cou gens. Per mi, és un tema acabat. Al cap de pocs mesos de funcionament, la variant de la N-II ha desmentit la mala consciència que jo havia arribat a tenir amb relació a la sensibilitat ciutadana pel que fa a l'impacte de la variant. Jo vaig assumir la responsabilitat

“La situació dels ajuntaments és la pitjor de totes en el pitjor moment.”

de prendre una determinada decisió i amb dubtes, sense un ple convenciment, era més seriós tirar-ho endavant que no passar com el responsable que Girona no hagués resolt aquest problema de trànsit. Pocs mesos després, constato que l'impacte ambiental és menor del que s'ha dit, els valors essencials de la Vall es

conserven i els gironins en continuen fruit tant o més que abans.

—*Després de Sant Daniel, ja no dimi- tirà mai més?*

—Dimi- tiré quan hi hagi un motiu per a fer-ho i no crec que ara n'hi hagi cap.

En menys de cinc minuts, la secretària, torna a ser, de puntetes, al llindar del despatx. Comunica a Nadal que té una trucada de Nova York. “Un tal senyor Cònel”. El batlle clava, seca, la sentència: “Cònel? No el conec pas”. Però s'ho repensa. “Vejam, passa-me'l”. Només sentir la veu, Nadal l'identifica. És tècnic d'una agència de relacions públiques de Nova York. Concerten cites. Es refereixen a Josep Vilarasau i a Lluís Monreal, el *staff* principal de La Caixa, però Nadal explica a l'amic americà que no hi ha res de concertat perquè tots dos encara fan vacances. Queden per trucar-se la setmana vinent. Sembla que els jueus negocien la seva presència a Isaac el Cec:

—No sabem encara quins recursos poden aportar les comunitats jueves de Nord-amèrica a la rehabilitació d'Isaac el Cec. Estem pendents d'una reunió amb el comitè d'enllaç d'una societat que hem creat. Tenim alguns milions recollits, però esperem a veure si l'aportació que hi fan és prou significativa. El nivell de coneixement de les autoritats israelianes i de les comunitats jueves del món respecte al projecte gironí és amplíssim. Em sembla que podem dir que s'han superat les velles reticències

—*Quines?*

—Isaac el Cec havia estat de gestió privada i les comunitats jueves se n'havien anat amb les mans al cap, perquè enlloc d'una Bíblia jueva hi havien trobat una Bíblia catòlica, en lloc de veure un canelobre de set braços hi veien un santcris- t i, al restaurant, hi cuinaven carn de porc en lloc de carn de pollastre. Això havia creat certa desconfiança en un projecte que segur que els jueus haurien volgut fer seu i que hauria pogut suposar la recolonització de jueus a Girona.

—*Es va arribar a plantejar aquesta possibilitat?*

—Si espontàniament vénen dos jueus i diuen de viure al nucli antic, doncs fantàstic. Com si són àrabs. No m'afecta. Ara, és clar, aquest és, abans de res, el projecte d'una administració no jueva per treure el màxim profit d'una tradició i d'una herència cultural, menystinguda i subestimada durant molt de temps.

—*L'altra repoblació, la universitària, tanca el seu darrer somni gironí?*

—Això ja no és un somni. El salt de

6.000 a 12.000 estudiants i el volum d'inversió pública que representa la Universitat de Girona confirma el capgirament definitiu del perfil sociològic de la ciutat. És el rejuveniment de la piràmide d'edat, amb noves actituds socials i cultural, és l'explosió de la ciutat, engreixada com mai no ho havia estat.

—*Se l'imagina com l'Autonòma que no va poder ser?*

—No em desagradaria, no. M'agradaria que fos un fòrum de creació de cultura i d'activitat intel·lectual al més ambiciós possible.

—*No li fa perdre la son que la Universitat de Girona es convertís alhora en el nucli impulsor de la intel·ligència independentista?*

—No gens. Més aviat em sembla... Em sembla que no és una visió exacta. (Silenci)

—*I Terricabres exercint de motor.*

—No, no. En Terricabres fa de motor de la càtedra Ferrater i Mora.

—...

—El que importa és la Càtedra.

—*No m'ha acabat de contestar la pregunta anterior.*

—Sí, home. Te la contesto claríssimament. No em fa perdre la son. No crec que sigui una visió ajustada de la realitat. Tots aquests casos coneguts de professors de la Universitat de Girona que militen intel·lectualment en l'àmbit de l'independentisme són casos de professors de tant de prestigi en l'àmbit acadèmic que són prestigiosos no perquè són independentistes sinó perquè saben de la seva pròpia matèria: en Josep Maria Nadal, en Salvador Oliva o en Josep Maria Terricabres, per exemple.

—*Un germà, rector a la UdG, un germà organitzant el PSC de Girona i vostè a l'alcaldia corroboren aquest tòpic de ser la família més ben informada de Girona?*

—Home, jo acostumo a estar força ben informat, els meus germans també... És un problema purament estadístic i d'acumulació. Som dotze germans i jo sóc el gran. El marge d'influència ciutadana que puguin tenir els meus germans més joves encara està per veure, perquè tot just s'estan fent.

—*Estar ben informat encara neutralitza molta de la mala llet contra la gestió*

municipal, com deia en una entrevista a El Punt Diari l'any 86?

—Això és clarament així. Crec que connect, amb força precisió, els punts forts i febles de la majoria de la gent representativa i significativa d'aquesta ciutat.

—*És bo per a ells?*

—Jo crec que és bo per a ells, igual que és bo per a mi.

—*Sobretot per a vostè.*

—No. És una manera de tenir una visió més objectiva de la ciutat.

—*Els anys li han extirpat aquestes arrencades de mala llet que tant espanten alguns ciutadans de Girona?*

—Les meves arrencades de mala llet es concentren en les persones que es prenen l'Ajuntament i el seu alcalde pel *pito del sereno* o en aquelles que pretenen d'obtenir algun privilegi i, si no l'obtenen, bus-

—El tema va estar, des del principi, en l'àmbit judicial, però s'haurien de crear els mecanismes polítics perquè es resolgués, accelerant, com més aviat millor, l'actuació dels tribunals. Trobo greu la perpetuació del cas, i preferiria una sentència ràpida, fos la que fos, abans que continuar dos anys més en aquesta indefinició.

—*Es presentaria a unes primàries, tal com proposava Miquel Nadal, per a elegir candidat del PSC a la presidència de la Generalitat de Catalunya?*

—No ho puc dir. La proposta del meu germà neix en un context molt local i cal esperar els dos congressos que hem de fer; però, ara com ara, no em veig comptint en unes primàries.

—*Hi ha alguna entrevista en què no li hagin preguntat si vol ser candidat a la presidència de la Generalitat?*

—De moment, no hi ha cap entrevistador que no m'ho hagi preguntat. Preferiria, o desitjaria, que no m'ho preguntessin.

—*Mai més?*

—Com que, de moment, ni és ni serà, prefereixo que no se'n parli. El partit ja trobarà els mecanismes per a decidir qui és el candidat.

—*Si existissin normes internes de comportament ètic, Pujana ja no militarà al PSC?*

—Continuaria estant al partit socialista i hauria deixat el llast d'algunes actituds que poden donar entenenent que

hauria d'haver dimitit. Ara, llevat que apareguessin evidències majors, el cas Pujana és un cas molt secundari.

—*I evitable?*

—Això segur.

—*El seu partit és Acció Catalana?*

—El meu partit és el Partit dels Socialistes de Catalunya, amb aquest perfil: un partit socialdemòcrata, catalanista, posant per davant Catalunya i, en segon terme, la política espanyola, un partit obert a tots aquells sectors catalanistes i progressistes que avui se n'han anat a casa. Hauríem de recollir no pas els últims trànsfuges d'Iniciativa per Catalunya, sinó, sobretot, els ex-psuquers.

—*Tot dins el partit?*

—Tot dins el partit.

(De moment, no hi ha més trucades.)

El boxador a la ciutat humida

Als 31 anys ja era alcalde. Als 45 anys, no es mou de la foto. Podria ser catedràtic d'un campus (la UdG) bastit per l'impuls del seu entusiasme, però Nadal exerceix de polític. El jove arrogant que vestia barret i solteria, ha après, després de catorze anys, a dominar l'escena: aplicant als contrincants la crueltat sorneguera de qui se sap preparat, Nadal s'ha quedat sol a l'escenari del seu triomf. Boxador sense *sparing* a la ciutat humida.

quen el fàcil recurs tòpic de considerar franquista l'actitud que els nega el privilegi que demanen. Jo no consento que ningú em digui franquista. L'agafo pel coll i el foto al carrer.

—*Li ha passat uns quants cops?*

—Tres vegades. I també haig d'anar amb cara de mala llet quan em considero maltractat per la premsa.

—*Té fama d'estar molt al damunt de la premsa gironina.*

—Vull fer-ne un seguiment ajustat.

—*Què vol dir "ajustat"?*

—Vol dir llegir-me-la tota.

—*I criticar el periodista en persona?*

—Sí, sí. Les meves arrencades de mala llet amb els periodistes són fruit d'una relació d'amor-odi. Com més ens hem empenyat, més amics hem acabat essent.

—*Tres qüestions periodísticament inevitables. Marcel Dalmau continua a la presó.*

Oriol Malló